

Margareta Baciu

despre

trecut, prezent și viitor

Un interviu de AL. POPOVICI

Orașul își revenea greu la viață, ieșea ca un urs rănit din birlogul dărîmăturilor. Trecuse din plin războiul pe aici. Teatrul Național nu avea lumină electrică, pe scenă fusese grajdul unui regiment nemțesc. Trăia Speranța, viața își cerea dreptul, începeau anii înnoirii. Și Teatrul s-a întors din pribegie: era dorit, așteptat, era *al nostru*, al orașului. S-au bătut scînduri de lăzi în locul geamurilor sparte, s-a adus un dinam electric. Și în-

tr-o zi s-a jucat — pentru a cîta oară — *Coana Chirița*. Nici Chirița lui Miluță nu mai era tinerică, nici Luluța Margaretei Baciu nu mai era o fetiță. Dar era marele spectacol, „arta poetică” a ieșenilor.

Cu Margareta Baciu, actriță ieșeană prin vocație, talent, definiție. Aprigă în comedie, tristă și răscolitoare în melo, aspră și oțelită în dramă. Ochii ei mari, mirați, răscolitori spun multe dincolo de cuvintele în care „rrr-urile”

Intr-un rol de intens dramatism, în Vrăjitoarele din Salem de Arthur Miller

In stînga: Margareta Baciu alături de unul din partenerii săi preferați: Ștefan Dăncineșcu

se rostogolesc dulce și par un artificiu dinainte calculat, ca la Ion Manolescu. N-am văzut-o niciodată pe Margareta Baciu greșit distribuită; a corectat prin marea ei personalitate eventualele discrepante. Tăcută, modestă, niciodată în „găști“ sau „biserițe“, Margareta, marea parteneră a lui Miluță, nu a stat în umbra acestuia. Și-a urmat propriul ei destin. Destin împlinit în aceste ultime decenii; actrița a urcat treptele ierarhiei autentice, de la vodevil la Mutter Courage.

Am vizitat-o în cabină: se pregătea să intre în scenă la *Celestina* lui Rojas. La cei 73 de ani ai ei se... machia ca să poată părea asemeni personajului — o bătrînă!

...M-am născut în 1899, la Iași, în Păcurari, pe strada Baciu, unde locuia tata (ardelean de baștină — din satul

Baciu de lingă Brașov). „Spuneam“ versuri încă din școala primară. Învățătoarea mă săruta pe ochi (spunea că-i am frumoși) și mă poștea ca „vedetă“ la toate serbările. Am urmat o școală profesională: urma să devin „profesoară de lucru“. Dar vocația artistică îmi dădea ghes și iată-mă la 13—14 ani... regizoare a unor mici spectacole școlarești. Îmi spunea ades profesoara Natalița Popescu: „fetițo, tot la teatru ai să ajungi!“

...

— Și am ajuns: la Conservator, la clasa lui Mihai Codreanu. În 1920, anul I de studii, am și debutat. La Teatrul Național! Director, profesorul meu Mihai Codreanu. Jucam în operete și comedii, roluri în care intram (din indisponibilitatea vreunei actrițe) de la o zi la alta... Aveam și ce vedea ca tinără actriță-spectatoare: Agatha

„O zi dramă, o zi comedie, o zi operetă, așa jucau cindva artiștii ieșeni. Iată-mă în rolul principal din Vagabonzii de Zicrer“

În Luluța — personaj atît de îndrăgît de spectatorii ieșeni

Bîrșescu o joca pe doamna Clara din *Vlaicu Vodă*...

Printre colegi: Moni Ghelerter.

— Directorii Teatrului Național de atunci sînt azi, unii, oaspeți ai „mesei umbrelor”: Sadoveanu, Topîrceanu, Mihai Codreanu, Ionel Teodoreanu.

Regizori? Ion Sava, G. M. Zamfirescu, Ion Aurel Maican. Am lucrat mult cu Sava și cu Maican. Dar și cu Victor Ion Popa (în *Răzbunarea suflerului*). Roluri? Puck! dar și Pepelea — (în travesti!)...

— Cîte piese... cîte roluri... Și apoi au venit rolurile noi dramaturgii românești. Puține roluri mi-au dat atîta satisfacție ca cel din *Surorile Boga*... De atunci atîtea altele în noua rostuire a scenei, în marile întîlniri cu un public nou, acel public care acum 30 de ani nu îndrăznea să pătrundă printre catifelele și cristalurile teatrului Național.

— N-am părăsit niciodată Iașul. Prin 1956, Lucia Sturdza Bulandra m-a invitat să joc la teatrul ei. I-am cerut timp de gîndire... M-am gîndit și mă gîndesc și azi... Ce era să fac? Știam că publicul ieșean mă iubea... Așa sîntem noi ieșenii! Era să-mi las parteneri ca Miluță Gheorghiu, Tudor Călin, D. Moruzan, C. Ramadan, Traian Ghițescu, Aurel Munteanu, Gică Popovici, Ani Braeski și atîția alții?

Într-o seară cîntam cu C. Stroescu în *Dunărea albastră*, în alta intram în scenă cu bicicleta în rolul poștăriței din *Vinzătorul de păsări*. (Inovația cu velocipedul era, bineînțeles, a lui Sava: publicul se uita la bicicleta și nu observa că nu luam prea bine „acutetele”). Mă leagă 55 de ani de scena din Iași, 55 de ani fără odihnă.

Mutter Courage s-a realizat cu sute de ore de muncă. Muncesc mult ca să compun un personaj. Imi învăț rolul ca un școlar sirguincios; nu concep teatrul cu sufler. Și nu numai rolul meu. Cunosc toate rolurile din piesele în care joc, ce spune fiecare. Stau închisă în casă și învăț, învăț... Pe scenă nu mă interesează îmbrăcămintea

Interpretînd rolul Heceubei din *Troienele de Euripide*

personajului, ci numai ce gîndește, ce simte... Lucrez ușor cu toți regizorii, din toate generațiile. Cîteodată tinerii regizori se tem de noi actorii vîrstnici... Iar tinerii actori, și ei, cîteodată, au impresia că nu mai au ce învăța de la noi. Vin în teatru gata învățați din școală! Pe vremea mea eu am învățat de la soții Braborescu, Radu Demetrescu...

— Iată-mă-s și azi în Iași de odinioară, de azi, de mîine... Aici, unde stau, în blocul din Piața Unirii, pînă mai ieri stătea și Miluță. Mi-am pierdut un mare partener, dar voi continua drumul de una singură, plină de speranțe, de încredere în viitor.

Cîndva se spunea că Iașul are numai trecut. Nu e adevărat. Eu mă gîndesc la rolurile viitoare.